

Tổng Bí thư Tô Lâm: Phát triển ứng dụng năng lượng nguyên tử phải là chiến lược lâu dài

21:41 04/09/2025

Chiều 4/9, Tổng Bí thư Tô Lâm và Đoàn công tác Trung ương đã đến thăm, làm việc tại Viện Năng lượng nguyên tử Việt Nam (Bộ Khoa học và Công nghệ) về kết quả hoạt động và định hướng phát triển Viện trong giai đoạn mới.

Tổng Bí thư Tô Lâm phát biểu. Ảnh: Thống Nhất/TTXVN

Cùng dự có các đồng chí: Phạm Minh Chính, Ủy viên Bộ Chính trị, Thủ tướng Chính phủ; Nguyễn Duy Ngọc, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Trung ương; Đại tướng Lương Tam Quang, Ủy viên Bộ Chính trị, Bộ trưởng Bộ Công an; Lê Minh Hoan, Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch Quốc hội; Phạm Gia Túc, Ủy viên Trung ương Đảng, Chánh Văn phòng Trung ương Đảng; các đồng chí Ủy viên Trung ương Đảng, lãnh đạo các ban, bộ, ngành Trung ương; lãnh đạo Viện Năng lượng nguyên tử Việt Nam qua các thời kỳ, đại diện các nhà khoa học.

Viện Năng lượng nguyên tử Việt Nam được thành lập từ năm 1979, tiền thân là Viện Nghiên cứu hạt nhân Đà Lạt (thành lập năm 1976). Qua quá trình phát triển và thay đổi, hiện nay Viện có 12 đơn vị trực thuộc (3 đơn vị khối quản lý và 9 đơn vị nghiên cứu – triển khai, tại Hà Nội, Đà Lạt, Thành phố Hồ Chí Minh và Đà Nẵng). Đến năm 2025, Viện có 768 cán bộ, viên chức, người lao động, trong đó có 1 Giáo sư, 15 Phó Giáo sư, 81 Tiến sĩ và trên 350 người có trình độ sau đại học, nhiều chuyên gia được quốc tế công nhận. Viện đang quản lý cơ sở hạ tầng nghiên cứu, với hai thiết bị lớn mang tầm quốc gia: Lò phản ứng hạt nhân Đà Lạt và máy gia tốc chùm tia điện tử tại Hà Nội.

Tổng Bí thư Tô Lâm phát biểu. Ảnh: Thống Nhất/TTXVN

Tại buổi làm việc, Tiến sĩ Trần Chí Thành, Viện trưởng Viện Năng lượng nguyên tử Việt Nam cho biết, ngay từ những năm đầu của nền độc lập, Đảng và Nhà nước ta đã có tầm nhìn xa, sớm khẳng định vai trò chiến lược của năng lượng hạt nhân trong phát triển đất nước. Ngày nay, trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp lần thứ tư với trí tuệ nhân tạo, Internet vạn vật và các công nghệ mới, năng lượng hạt nhân trên thế giới đang trở lại mạnh mẽ như một giải pháp năng lượng sạch, ổn định và an toàn. Nhiều quốc gia, trong đó có Việt Nam, đã xem xét phát triển điện hạt nhân, coi đây là công nghệ chiến lược nhằm bảo đảm an ninh năng lượng, ứng phó biến đổi khí hậu và phát triển bền vững.

Song song với đó, Đảng và Nhà nước đặc biệt quan tâm thúc đẩy ứng dụng năng lượng nguyên tử vì mục đích hòa bình vào các lĩnh vực kinh tế. Ngoài ứng dụng để sản xuất điện, công nghệ hạt nhân còn có ứng dụng hiệu quả trong

nhiều lĩnh vực, ngành kinh tế-xã hội. Ví dụ như trong y tế: để chẩn đoán và điều trị ung thư; trong nông nghiệp: gây đột biến tạo giống cây trồng cho năng suất cao, chất lượng tốt, chống chịu hạn hán, sâu bệnh, nhiễm mặn, phát triển nông nghiệp thông minh, kiểm soát sâu bệnh diện rộng (SIT); trong công nghiệp: để kiểm tra đánh giá (không phá hủy) chất lượng các trang thiết bị, đường ống, cầu cống, kết cấu công trình, vi mạch... Trong đánh giá tài nguyên nước và quản lý môi trường, kỹ thuật hạt nhân là phương pháp tin cậy xác định trữ lượng nước ngầm, các nguồn bổ cấp, tình trạng ô nhiễm, nhiễm mặn, sụt lún do khai thác nước ngầm quá mức... Viện tiếp tục mở rộng ứng dụng công nghệ hạt nhân vào nhiều lĩnh vực: Y tế; nông nghiệp; công nghiệp; môi trường; quốc phòng - an ninh...

Về định hướng phát triển, Viện Năng lượng nguyên tử Việt Nam định vị vai trò và sứ mệnh của mình là trở thành trung tâm nghiên cứu và phát triển hàng đầu Việt Nam và ASEAN về công nghệ hạt nhân, năng lượng nguyên tử hướng tới vị thế quốc tế. Sứ mệnh mới của Viện, sau 50 năm hình thành và phát triển, tập trung vào việc làm chủ công nghệ và đóng góp vào sự phát triển bền vững của đất nước; đẩy mạnh chuyển đổi số toàn diện trong công tác quản lý của Viện.

Sau khi nghe các ý kiến trao đổi tại buổi làm việc, phát biểu chỉ đạo, Tổng Bí thư Tô Lâm nhấn mạnh, trải qua gần nửa thế kỷ, Viện Năng lượng nguyên tử Việt Nam đã không ngừng trưởng thành, vươn lên và trở thành lực lượng tiên phong trong nghiên cứu ứng dụng năng lượng nguyên tử vì mục đích hòa bình. Đối với Việt Nam, điện hạt nhân không chỉ là một lựa chọn mà là một yêu cầu, khách quan, cấp thiết để đảm bảo an ninh năng lượng quốc gia, thực hiện cam kết trung hòa carbon và tạo động lực bứt phá cho công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa của đất nước.

Tổng Bí thư Tô Lâm tặng bức Tượng Chủ tịch Hồ Chí Minh cho Viện Năng lượng Nguyên tử Việt Nam. Ảnh: Thống Nhất/TTXVN

Tổng Bí thư biểu dương, ghi nhận, đánh giá cao những đóng góp âm thầm nhưng vô cùng to lớn của các thế hệ cán bộ, các nhà khoa học, những người lao động của Viện trong gần 50 năm qua. Bên cạnh đó, Tổng Bí thư cũng chỉ rõ một số thực trạng và thách thức lớn mà ngành Năng lượng nguyên tử Việt Nam phải đối mặt.

Từ đó, Tổng Bí thư đề nghị thống nhất định hướng chiến lược xuyên suốt, tuyệt đối không đánh đổi an toàn lấy tiến độ hay quy mô, kiên định xây dựng văn hóa an toàn là nền tảng; đồng thời phát triển năng lực nội sinh để làm chủ từng cấu phần then chốt và hợp tác quốc tế, theo nguyên tắc đồng thiết kế, đồng chế tạo, đồng vận hành, đồng quản lý. Phát triển ứng dụng năng lượng nguyên tử phải là chiến lược lâu dài, đòi hỏi tầm nhìn xa, sự kiên định và cách tiếp cận toàn diện, từ thể chế, hạ tầng, công nghệ cho đến con người.

Tổng Bí thư nhấn mạnh những định hướng cần tập trung triển khai, đó là phải xác định phát triển năng lượng nguyên tử là mục tiêu chiến lược lâu dài, có tầm quan trọng, cốt yếu trong phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng, an ninh. Phát triển năng lượng nguyên tử cũng góp phần nâng cao vị thế, nâng tầm quốc gia. Xây dựng và phát triển điện hạt nhân phải đảm bảo an toàn tuyệt đối cho con người, môi trường và xã hội, tuân thủ nghiêm hướng dẫn của các cơ quan năng lượng nguyên tử quốc tế.

Thủ tướng Phạm Minh Chính phát biểu. Ảnh: Thống Nhất/TTXVN

Tổng Bí thư yêu cầu, phải tiếp tục hoàn thiện cơ chế, chính sách tạo điều kiện thuận lợi để phát triển lĩnh vực năng lượng nguyên tử phù hợp với tình hình mới; xây dựng chương trình quốc gia về công nghệ và an toàn hạt nhân nhằm bảo đảm an toàn, an ninh hạt nhân ở cấp chuẩn mực quốc tế; xây dựng năng lực khoa học công nghệ cốt lõi để triển khai điện hạt nhân và các ứng dụng điện hạt nhân chủ động, bền vững, nâng cao năng lực và khả năng điều phối về an toàn bức xạ hạt nhân của Cục An toàn bức xạ. Viện cần tiếp tục giữ vai trò nòng cốt trong nghiên cứu khoa học công nghệ, hỗ trợ kỹ thuật, xử lý sự cố, cung cấp dữ liệu khoa học, nghiên cứu ứng dụng, đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao.

Tổng Bí thư đề nghị, tăng cường đầu tư phát triển hạ tầng nghiên cứu thử nghiệm quốc gia, tập trung triển khai nhanh, đảm bảo an toàn, hiệu quả dự án, công trình trọng điểm quốc gia cũng như chiến lược đối với việc nâng cao tiềm lực khoa học công nghệ và công nghệ hạt nhân của Việt Nam; tăng cường nghiên cứu đề tài, dự án, tiến tới làm chủ công nghệ phục vụ cho các ngành phát triển công nghiệp đất hiếm, công nghiệp về nguyên tử hạt nhân và công nghiệp cho chuyển đổi số.

Tổng Bí thư Tô Lâm, Thủ tướng Phạm Minh Chính nghe giới thiệu các ứng dụng năng lượng nguyên tử vì hoà bình. Ảnh: Thống Nhất/TTXVN

Tổng Bí thư chỉ rõ, chuyển đổi số và quản trị dữ liệu an toàn, liên thông mạng quan trắc bức xạ môi trường, số hóa các dữ liệu, nguồn thiết bị, hoàn thiện mô hình công bố dữ liệu minh bạch, có kiểm soát để tăng cường niềm tin cho xã hội, ứng dụng công nghệ hình thành bản đồ nguồn phóng xạ, công cụ AI giúp cho đánh giá rủi ro theo từng vùng.

Tổng Bí thư lưu ý, phải phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, chuẩn mực kỹ thuật, đảm bảo kế thừa và phát triển cho đội ngũ chuyên gia đầu ngành, thu hút chuyên gia trong nước và nước ngoài; nghiên cứu cơ chế, chính sách đặc thù về lương, phụ cấp đối với những người trực tiếp làm công tác năng lượng nguyên tử, an toàn bức xạ hạt nhân; tập trung nghiên cứu, tiếp cận, từng bước làm chủ và nội địa hóa công nghệ mới, công nghệ chiến lược; tăng cường hợp tác quốc tế...

Với truyền thống trí tuệ, tinh thần trách nhiệm và khát vọng đổi mới, Tổng Bí thư tin tưởng Viện Năng lượng nguyên tử Việt Nam sẽ cùng với các bộ, ngành, địa phương và cộng đồng các nhà khoa học thực hiện thắng lợi nhiệm vụ; đề nghị các cơ quan khẩn trương cụ thể hóa từng công việc, thường xuyên kiểm tra, đôn đốc, kịp thời tháo gỡ những khó khăn, đảm bảo mọi bước đi được chắc chắn, minh bạch, hiệu quả, an toàn tuyệt đối vì lợi ích của nhân dân, vì tương lai phát triển bền vững của đất nước.

Theo TTXVN